

POSUDEK OPONENTA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Jméno diplomanta:	Jakub Hroník
Téma práce:	Právní předpoklady rodičovství
Rozsah práce:	51 stran vlastního textu
Datum odevzdání práce:	prosinec 2011

1. Aktuálnost (novost) tématu

Diplomantem zvolené téma lze považovat nikoliv za nové, nýbrž za aktuální. Vždyť rozvoj možností a schopností lékařství, především na poli asistované reprodukce, přináší stále nové a nové konfrontační otázky. Opominout však nelze ani pokroky v rámci poznání lidského genomu a možnosti, které se tak při určování rodičovství naskýtají.

Oponentské hodnocení: Výběr tématu hodnotím na základě uvedeného kladně. Zpracování tohoto tématu je schopno osvědčit, zda si diplomant osvojil teoretické poznatky založené na soudobém stavu vědeckého poznání, výzkumu a vývoje, na zvládnutí jejich aplikace a na rozvinutí schopností k tvůrčí činnosti.

2. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody

Zpracování diplomantem zvoleného tématu vyžaduje komplexní znalost pojetí rodičovství, nikoliv ovšem pouze po stránce právní. Autor musí prokázat znalost provázanosti faktických daností (pramenících zejm. z biologické roviny rodičovství) s odpovídajícími instituty a konstrukcemi používaných při úpravě této oblasti právními normami. Právě vzhledem k výše nastíněnému dynamickému vývoji na tomto poli jsou na autora kladeny zvýšené nároky z hlediska precizní systemizace a z hlediska konzistence použitých právně-hermeneutických metod. Autor musí prokázat nejen znalosti teoretické, ale také znalost uvedených aktuálních otázek.

Oponentské hodnocení: Náročnost zvládnutí těchto teoretických otázek, jakož i prokázání praktických znalostí, při čemž lze čerpat z bohaté literatury, jak učebnicové, tak časopisecké, odpovídá požadavkům, které jsou kladeny na práce tohoto druhu.

3. Formální a systematické členění práce

Po formální stránce je práce členěna do jednotlivých kapitol (celkem 7, včetně úvodu a závěru). V úvodu autor seznamuje se zaměřením jednotlivých kapitol, postrádám však zřetelné vyslovení cíle, kterého chce autor ve své práci dosáhnout, jakož i přiblížení právně-hermeneutických metod, které chce použít. Systematika práce je logicky zvolena v souladu s rozdělením této problematiky na otázky spojené s mateřstvím (kap. 2) a otcovstvím (kap. 3 – určování, kap. 4 – popírání). Tyto výklady tvoří těžiště práce. Navazující kapitoly práci vhodně doplňují. Jde o kap. 5, věnovanou exkurzu do oblasti asistované reprodukce a kap. 6, pojednávající o právu znát svůj genetický původ. Samotná systematika je pojata koncepčně a vystavěna logicky správně.

Oponentské hodnocení: Systematika práce, i přes níže uvedené výhrady, odpovídá požadavkům, které jsou kladeny na práce tohoto druhu, a to ohledně logické stavby, hloubky zpracování tématu i použitých právně-hermeneutických metod.

4. Vyjádření k práci

Práci lze považovat za podprůměrné zpracování tématu. Jak je uvedeno již výše, systematika práce je zvolena vhodně. Hloubka zpracování zvoleného tématu je dostatečná. Přesto lze mít k práci několik zásadních výhrad.

Za prvé, autor zcela pomíjí ve své práci použít metodu historickou (postačil by alespoň stručný historický exkurz). **Za druhé**, autor při zpracování zcela opomenul návrh nového občanského zákoníku (dále jen „NOZ“). Přesně řečeno, autor zmiňuje NOZ pouze jednou, a to na str. 48-49, kde paradoxně seznamuje s pojetím věci v NOZ a konstatuje, že právní úprava rodinného práva bude vtělena do NOZ. Právní úprava NOZ, pokud se týká otázek, kterými se autor v práci zabývá, však zůstala zcela opominuta. Vzhledem k významu NOZ a vzhledem k jeho aktuálnosti v současné době (i v době uzavření rukopisu) měla být NOZ věnována samostatná kapitola. **Za třetí**, práce pojednává o českém právním prostředí a o českých realitách. Je pak pochopitelné, že hlavní metodou práce pak není metoda komparativní. Přesto však, vzhledem k tomu, že se jedná o práci diplomovou, kde má autor prokázat schopnost práce s literaturou, **je třeba upozornit na skutečnost, že autor nepracoval byt' s jediným zahraničním zdrojem** (opět by postačil alespoň stručný exkurz, zejm. tam, kde se to vyloženě nabízí – např. ohledně surogačního mateřství zmínit úpravu ve Velké Británii, apod.). To je třeba považovat za vadu, která podstatným způsobem snižuje hodnotu celé práce. Za daných okolností tak **nezbývá než vyslovit závěr, že autor neprokázal schopnost práce se zahraniční literaturou**. **Za čtvrté**, autorova práce s literaturou je nedostatečná celkově, pohybuje se na spodní hranici požadavků, které jsou kladeny na práce tohoto druhu. Autor pracuje se šesti odbornými publikacemi, šesti odbornými články a jedním (!) judikátem. Celkem jde tedy o třináct zdrojů (+ 1 internetová stránka), což je na diplomovou práci, která se zabývá mimořádně složitými otázkami, které v sobě zahrnují nejen problémy právní, ale namnoze i etické, povýtce málo. **Za páté**, autor práci pojal prakticky jako přehled problematických otázek, které jsou s rodičovstvím spojeny („nalezení“, baby-boxy, asistovaná reprodukce, náhradní mateřství, právo znát genetický původ). Jedná se povětšinou o témata, která sama o sobě by vydala na samostatná pojednání. Zde jsou však všechny zhuštěny na cca 50ti stranách textu, což sebou nutně nese povrchnost a nepatřičná zjednodušení některých otázek. Patrně nejkřiklavějším příkladem takové povrchnosti je pasáž na str. 50, kde se autor zabývá smlouvou o surogačním mateřství a konstatuje při tom, že jejím obsahem by musel být také závazek náhradní matky „*dát po porodu bez odkladu (sic!, pozn. OF.) (...) souhlas k adopci (...)*“. Ani náznakem si diplomant nepoložil otázku, zde je něco takového vzhledem k pojetí základních lidských práv v ČR vůbec možné, což nelze u takto závažné otázky opomenout. **Za šesté**, autor řádně necituje (i z toho mála) použitých zdrojů. Tak prakticky celý text od posledního odst. na str. 42 až na str. 46 je převyprávěním článku Frinta, O.: Asistovaná reprodukce – nová právní úprava. In: Právní fórum, 2007, č. 4, s. 123 a násl., aniž je na tento článek citací v textu poukázáno. **Za sedmé**, text práce na některých místech vychází ze zastaralých skutečností. Tak na str. 30 se ohledně určování otcovství dozvídáme, že: „*Nejčastěji v praxi používaným posudkem je znalecký posudek z oboru hematologie. Jedná se v podstatě o krevní zkoušky prováděné vyšetřením skupinových systémů červených krvinek, případně vyšetřením HLA skupinových typů bílých krvinek.*“ Na str. 32 při tom autor cituje z nálezu Ústavního soudu ČR sp. zn. I ÚS 987/07, kde se zmiňuje nástup DNA diagnostiky „v polovině osmdesátých let minulého století“, tedy již před více jak dvaceti (!) lety. **Za osmé**, na některých místech autor nepostupuje ve výkladu systematicky. Tak na počátku druhé kapitoly autor přikračuje k problematickým otázkám (2.1 – Dítě nezjištěné totožnosti a násl.), aniž by vysvětlil, co je podstatou určení mateřství v právním řádu ČR – to činí teprve později. **Za deváté**, po formální a jazykové stránce působí text práce dojmem ledabylosti, autorovy nesoustředěnosti. Tak např. autor cituje v poznámkách pod čarou právní předpisy ze sbírky zákonů. To sice není v našem prostředí obvyklé, ale nelze proti tomu nic namítat. Pokud již však autor k tomu přistoupí, musí v tom být důsledný a tudíž nemůže používat hovorový název „autora“, totiž „Česko“. Správně má být „Česká republika“. Z formálních nedostatků lze ještě uvést zejména to, že pokud je část textu v závorce, neodděluje se vnitřní text odrazy mezerníku na začátku a na konci, jak soustavně autor činí. Rovněž tak se neodděluje úhozem mezerníku text od uvozovek

(jak činí autor např. na str. 5, 8, 11, 18, 20 atd.). V práci je rovněž značný počet překlepů.

Vzhledem k uvedenému práci hodnotím jako podprůměrnou.

5. Kritéria hodnocení práce

Splnění cíle práce	Cílem diplomové práce autor v úvodu nevyjádřil, proto nelze konstatovat, zda vytčený cíl splnil. Cílem však zřejmě bylo pojednat o právních ustanoveních týkajících se založení rodičovství a v tomto smyslu lze uvést, že tento cíl práce splnila, byť, povrchně, jak bylo výše uvedeno.
Samostatnost při zpracování tématu	Diplomant při zpracování zvoleného tématu prokázal malou samostatnost při práci, zejména nedůsledným odkazováním na prameny.
Logická stavba práce	Logická stavba práce je již zhodnocena výše a lze ji hodnotit jako přijatelnou.
Práce s literaturou (využití cizojazyčné literatury) včetně citací	Práce s literaturou a prameny je již zmíněna výše. Předně lze jako nedostatečný hodnotit počet použitých pramenů, tím spíše, že autor nepracoval byť s jediným zahraničním pramenem, které jsou v této oblasti četné a dnes i dobře přístupné.
Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)	Autor téma zvolené v názvu diplomové práce zpracoval co do podrobnosti způsobem odpovídajícím požadavkům na práce tohoto druhu. Zcela však chybí zahraniční reflexe i relevantní reflexe NOZ. Lze tedy uzavřít, že autor zvolené téma nezpracoval dostatečně.
Úprava práce (text, grafy, tabulky)	Úprava práce je po formální stránce přehledná. Velikost písma i jeho rozpal je standardní, počet úhozů pravděpodobně odpovídá průměrné normostraně. Součástí práce nejsou tabulky, či grafy, což je vzhledem k zadanému tématu pochopitelné. Některé formální nedostatky jsou již zmíněny výše.
Jazyková a stylistická úroveň	Jazyková a stylistická úroveň práce je dobrá.

Doporučení/nedoporučení k obhajobě práce	Závěrem lze konstatovat, že předložená diplomová práce, jak po stránce obsahové, tak i formální, vzhledem k uvedeným výhradám, nesplňuje požadavky kladené na práce tohoto druhu, a proto nedoporučuji její přijetí k ústní obhajobě.
Navržený klasifikační stupeň	----

V Praze dne 28. 12. 2011

JUDr. Ondřej Frinta, Ph.D.
oponent diplomové práce